

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА, ЩО РЕГУЛЮЄ ЗОВНІШНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Євген Васильович КОБКО,

*канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-3121-0823>*

Розмірковуючи про окремі напрями вдосконалення законодавства, що регулює зовнішню діяльність держави у сфері забезпечення національної безпеки, перш за все, слід вказати необхідність його адаптація до стандартів НАТО. Таку адаптацію можливо розглядати як важливий підготовчий етап до отримання ПДЧ. Тому важливим є врахування у чинному законодавстві численних вимог стандартів НАТО та відповідних процедур, оскільки це доволі великий обсяг технічних приписів та правил. Водночас, з точки зору права найбільш важливим є врахування принципів ПДЧ загального характеру для організації системи державної влади та управління, а також застосування норм права і дотримання прав людини. У загальному вигляді мова йде про належне організаційно-правове визначення засад державної політики щодо дотримання принципів верховенства права і прав людини, здійснення демократичного цивільного контролю над збройними силами, створення належної структури планування та виконання оборонного бюджету. У зазначеному контексті потребує належної правової регламентації питання організації державного управління у сфері національної безпеки і оборони, до числа яких у першу чергу належить здійснення належної систематизації у сфері національної безпеки із чітким розмежування функцій та компетенції державних органів у відповідності до конституційної вимоги розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову, усунення дуалізму та зайвої «виключності» статусу окремих державних органів у системі влади, налагодження дієвих механізмів демократичного цивільного, у т.ч. парламентського контролю над збройними силами, подолання зайвої політизації процесів управління, налагодження ефективного механізму державного управління виконання оборонних бюджетів [1, с.232–233; 2]

Необхідно зазначити про дискусійні і такі, що потребують узгодження з нормативами та стандартами НАТО положення Закону України «Про національну безпеку України» щодо утворення вищого колегіального стратегічного органу воєнного керівництва обороною держави в особливий період. Очевидно йдеться про Ставку Верховного Головнокомандувача, що передбачено Законом України «Про оборону України». Проте наскільки ефективним та таким, що відповідає не лише існуючим положенням про колективні органи управління у сфері оборони у державах Північноатлантичного договору, але й потребам оборони з огляду на сучасні виклики та повноваження Президента держави, Міністра оборони України, Головнокомандувача Збройних Сил, Генерального штабу Збройних Сил, Командування об'єднаних сил Збройних Сил

© Кобко Є. В., 2021

України, координуючу роль Ради національної безпеки і оборони України щодо їх подолання, є утворення подібного колективного органу управління – питання залишається відкритим і вимагає законодавчого урегулювання з урахуванням, насамперед, забезпечення ефективності та оперативності прийняття рішень у кризових ситуаціях [3, с.24].

Для вирішення проблем у вказаному напрямку було прийнято «Стратегію зовнішньополітичної діяльності України», в якій визначались цілі зовнішньополітичної діяльності України. Україна прагне миру, який є запорукою розвитку та процвітання держави, реалізації потенціалу Українського народу. Протидія державі-агресору, відновлення територіальної цілісності України та забезпечення державного суверенітету України на всій її території в межах міжнародно визнаного державного кордону є найвищими пріоритетами. Для досягнення основної мети - безпека і процвітання України - визначаються такі цілі зовнішньополітичної діяльності України: відновлення миру і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону; притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності; захист прав та інтересів громадян України за кордоном; протидія дезінформаційним атакам із зовнішніх джерел, що здійснюються на шкоду національним інтересам та іміджу України за кордоном; формування безпечного середовища дипломатичними засобами; набуття повноправного членства в НАТО; набуття повноправного членства в ЄС; сприяння зовнішній торгівлі та інвестиціям; технологічна та екологічна трансформація України; свобода пересування громадян України у світі; підтримка українців за кордоном, їх залучення до державотворчих, соціальних, економічних проектів; формування і просування позитивного іміджу України у світі [4].

Тож, на наше переконання, напрямами вдосконалення законодавства, що регулює зовнішню діяльність держави у сфері забезпечення національної безпеки є:

- розробка єдиної Національної програми адаптації вітчизняного законодавства до вимог та стандартів ЄС та НАТО. Що передбачає здійснення активної нормотворчої діяльності, яка буде заснована на змістовних теоретичних розробках;
- створення міжнародної програми взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки з іншими відомствами ЄС та НАТО, а також іншими світовими державами;
- вдосконалення державної політики у сфері національної безпеки;
- доцільно створити окрему посаду Уповноваженого Президента України, до повноважень якого буде входити контроль за реалізацією заходів передбачених Стратегії національної безпеки України, а також іншими стратегічними документами, що були прийняті у відповідності до вказаного нормативно-правового акту.

Список використаних джерел:

1. Доронін І. М. Організаційно-правові аспекти трансформації системи сектору національної безпеки та оборони. Порівняльно-аналітичне право.2019. № 6. С. 230–233
2. Доронін І. Організаційно-правові аспекти трансформації сектору національної безпеки і оборони України у контексті євроатлантичної інтеграції. Розвиток законодавства України у сфері оборони: проблеми адаптації до стандартів НАТО та шляхи їх вирішення : матеріали

Науковопрактичної конференції. м. Київ, 23 квітня 2021 року / упоряд.: П. П. Богущкий, В. Г. Пилипчук, С. О. Дорогих. Київ, 2021. С.15-19

3. Богущкий П. Сучасний стан і розвиток системи законодавства у сфері оборони України: на шляху до європейської та євроатлантичної інтеграції / Розвиток законодавства України у сфері оборони: проблеми адаптації до стандартів НАТО та шляхи їх вирішення : матеріали Науковопрактичної конференції. м. Київ, 23 квітня 2021 року / упоряд.: П. П. Богущкий, В. Г. Пилипчук, С. О. Дорогих. Київ, 2021. С.20-26

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» / Указ Президента України; Стратегія від 26.08.2021 № 448/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021/conv#Text>